

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 6C/28/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513200565
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2016:8513200565.3

Rozhodnutie

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci navrhovateľky H. P., rod. E., predtým V., nar. X. X. XXXX, trvale bytom G. XXX/X, XXX XX K., zastúpenej Občianskym združením Ochrana spotrebiteľom a vlastníkov bytov so sídlom Škultétyho 3, 040 01 Košice - Staré Mesto, IČO: 42 249 708, právne zastúpený JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou, AK so sídlom Škultétyho 3, 040 01 Košice, proti odporcovi Rapid life životná poisťovňa, a.s. so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o. so sídlom Užhorodská 21, 040 01 Košice, IČO: 47 231 785, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku takto

rozhodol:

Súd **z r u š u j e** rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 41, Košice, sp. zn. 2C/546/2012 zo dňa 19. 1. 2012.

Odporca je **p o v i n n ý** zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 199,50 eur, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia na účet právnej zástupkyne Občianskeho združenia Právne služby spotrebiteľom a vlastníkov bytov, Košice, JUDr. Dariny Solárovej, advokátky, AK Košice, číslo ú.: XXXXXXXX/XXXX v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa podaným návrhom doručeným súdu dňa 8. 2. 2013 domáhala, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca, sp. zn. 2C/546/2012 zo dňa 19. 1. 2012 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). Návrh odôvodnila tým, že uvedeným rozhodcovským rozsudkom jej bola uložená povinnosť do 5 dní od jeho doručenia zaplatiť odporcovi peňažnú sumu vo výške 179,18 eur a trovy konania vo výške 276,- eur na účet odporcu alebo aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Rozhodcovský rozsudok bol navrhovateľke doručený dňa 31. 1. 2013 spolu s upovedomením o začatí konania zo dňa 9. 1. 2012 a návrhom na začatie konania zo dňa 2. 1. 2012. Odporca v rámci rozhodcovského konania v podanej žalobe zo dňa 9. 1. 2012 uviedol, že právomoc rozhodcovského súdu zakladá rozhodcovská doložka upravená v časti XV. predložených poisťných podmienok. Rozhodcovský súd vo svojom odôvodnení rozhodcovského rozsudku uviedol, že navrhovateľka nebola povinná rozhodcovskú doložku podpísať a ako zmluvnú podmienku ju prijať. Ďalej podľa tvrdenia navrhovateľky, ako

odporkyňa v rozhodcovskom konaní nemala možnosť riadne sa v konaní vyjadriť. Na základe rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu mala len 5-dňovú lehotu odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku. Tzv. skrátené konanie v zmysle štatútu rozhodcovského rozsudku nemá podľa názoru navrhovateľky oporu v zákone, je v jej neprospech a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov rozhodcovského konania. Rozhodca rozhodoval výlučne na základe listinných dôkazov a ničím nepodložených tvrdení odporcu ako žalobcu. Navrhovateľke bolo odňaté právo konať pred súdom a jej Ústavou SR a zákonmi zaručené práva boli porušené tým, že rozhodcovský súd nevykonával žiadne dokazovanie, nepredvolal ju ako účastníčku konania, neoznámil

jej termín rozhodovania a neumožnil jej tak riadne si obhájiť svoje práva. Navrhovateľka nesúhlasí ani s povinnosťou uhradiť odporcovi sumu 179,18 eur titulom osobitnej pohľadávky, ktorá zodpovedá nákladom poisťovne vynaloženým na uzatvorenie poistenia. Nie je spravodlivé od navrhovateľky po viac ako 5 rokoch požadovať sumu, ktorú odporca v návrhu na začatie konania adresovanom rozhodcovskému súdu ani presne nešpecifikoval. Na druhej strane z oznámenia odporcu zo dňa 5. 1. 2011 vyplýva, že ten ku dňu zániku poistenia neevidoval voči navrhovateľke žiadne pohľadávky, naopak, poštovou poukážkou jej uhradil sumu 171,85 eur ako preplatok. V konečnom dôsledku navrhovateľka v návrhu namietala nedostatok právomoci rozhodcovského súdu vo veci rozhodnúť, ktorý sa odvíja od neplatnosti samotnej rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve a má za následok jeho materiálnu nevykonateľnosť.

Súd uznesením poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach.

Dňa 5. 4. 2013 bolo tunajšiemu súdu doručené vyjadrenie odporcu k návrhu na začatie konania. Odporca v prvom rade vyslovil názor, že žaloba nebola podaná aktívne vecne legitimovanou osobou. Z podanej žaloby vyplýva, že táto bola v skutočnosti podaná občianskym združením a nie niektorým z účastníkov rozhodcovského konania. Zastupovanie účastníka konania v konaní pred súdom spotrebiteľským združením umožňuje osobitný predpis, ktorým je zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, avšak iba v spotrebiteľských sporoch. Podľa názoru odporcu, konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je sporom spotrebiteľským, ale len konaním sui generis o preskúmanie zákonnosti postupu a záverov rozhodcovského súdu z hľadísk a dôvodov taxatívne uvedených v § 40 ods. 1 písm. a) - i) zákona č. 244/2002 Z. z..

Napadnutý rozhodcovský rozsudok bol vydaný v súlade so zákonom. Podaná žaloba totiž neodkazuje na konkrétne, v zákone o rozhodcovskom konaní uvedené, dôvody, preto je z tohto pohľadu neúplná. Vzhľadom na zákonom stanovenú prekluzívnu lehotu 30 dní pre zrušenie rozhodcovského rozsudku odo dňa jeho doručenia, nie je podľa odporcu možnosť na iné, neskôr podané žaloby či ich doplnenia, prihliadať. Z rovnakého dôvodu navrhovateľkou namietaná uplatnená pohľadávka nemôže byť predmetom preskúmania v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, pretože nespadá pod dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z. z.

Ďalšou námietkou odporcu bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná v rámci Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 a bola navrhovateľkou osobitne podpísaná. Navrhovateľka podľa vlastnej vôle mohla a nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach. Pokiaľ by rozhodcovskú doložku nepodpísala, nemalo by to žiaden vplyv na zvyšok Všeobecných poisťných podmienok (ďalej len „VPP“), a teda na poisťný vzťah ako taký.

Pokiaľ navrhovateľka vyjadrila svoj osobitný písomný súhlas s časťou XV. VPP, nie je správny záver o tom, že doložka nebola individuálne dojednaná a že ju navrhovateľka ako spotrebiteľ nemala možnosť ovplyvniť resp. vylúčiť. Okrem vyššie uvedenej možnosti mala navrhovateľka s účinnosťou dodatku č. 2 k VPP od 15. 12. 2008 opakovanne právo uvedenú časť VPP v lehote 30 dní odmietnuť. Na individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky nič nemení ani skutočnosť, že jej obsah bol odporcom vopred pripravený, pretože návrh jej znenia navrhovateľku bez jej akceptácie vopred nezaväzoval. Navrhovateľka, ako poisťník, bola pred podpisom samotnej poisťnej zmluvy osobitne poučená a upozornená na obsah všetkých poisťných plnení a podpisom tzv. Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta potvrdila, že jej boli o poisťnom vzťahu zo strany finančného agenta poskytnuté odborné informácie.

Odporca sa taktiež vyjadril k rokovaciemu poriadku rozhodcovského súdu, pričom uviedol, že žiadne z procesných pravidiel nespôsobuje výhodu, či nevýhodu, niektorému z účastníkov a námietky navrhovateľky v tomto smere sú irelevantné.

Záverom odporca vo svojom vyjadrení k žalobe vyslovil názor, že konanie o zrušenie rozhodcovského konania nie je spotrebiteľským sporom, preto navrhovateľka nespĺňa podmienky oslobodenia od platenia súdneho poplatku ustanovené v § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Pretože uvedené konanie podlieha poplatkovej povinnosti a navrhovateľka nezaplatila súdny poplatok za návrh na začatie konania, súd mal povinnosť zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Odporca, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Podaním doručeným súdu dňa 26. 5. 2015 a dňa 4. 3. 2016 odporca navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť s poukazom na zmenu právnej úpravy, v dôsledku ktorej predmetný rozhodcovský

rozsudok, o zrušení ktorého súd koná, prestal účastníkov rozhodcovského konania - navrhovateľku a odporcu zaväzovať (§ 243d ods. 1 Exekučného poriadku v aktuálnom znení). Podľa tvrdenia odporcu, bez záväznosti neexistuje rozhodcovský rozsudok spôsobilý súdneho preskúmania, či zrušenia a neexistuje ani predmet tohto konania. Súd je preto povinný žalobu zamietnuť, ak navrhovateľ nevezme svoj návrh späť.

Navrhovateľka k vyjadreniu odporcu uviedla, že je aktívne vecne legitimovaná, konanie je spotrebiteľským sporom, rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami v deň uzatvorenia poistnej zmluvy podpísaná ako súčasť predtlačeneho formulára a nebola individuálne dojednaná. Zo znenia VPP jednoznačne vyplýva, že odporca mal kreovať rozhodcovský súd, ktorého rozhodnutiu je navrhovateľka povinná sa podrobiť, čo má za následok značné pochybnosti o nestrannosti a nezáujatosti jeho rozhodovania. K ostatným špekulatívnym názorom odporcu sa navrhovateľka odmietla vyjadriť.

V podaní doručenom súdu dňa 4. 3. 2016 sa navrhovateľka vyjadrila k odporcom uvádzanej zmene právnej úpravy Exekučného poriadku. Jej použitie považovala za sporné. Argumentovala prijatím zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, v rámci ktorého zo znenia ustanovenia § 73 ods. 1, ods. 3 vyplýva, že konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku neskončené do 31. 12. 2014 sa nedokončia podľa zákona č. 244/2002 Z. z., ale sa dokončia podľa nového špeciálneho zákona č. 335/2015 Z. z. a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia.

Zároveň navrhovateľka poukázala aj na znenie ustanovenia § 47 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z. z.

Súd uznesením č. k. 6C/28/2013-132 zo dňa 6. 11. 2013 rozhodol o odklade vykonateľnosti sporného rozhodcovského rozsudku do právoplatného skončenia konania o jeho zrušení. Uznesenie nadobudlo v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/1/2014-144 zo dňa 11. 6. 2014 právoplatnosť dňa 8. 7. 2014.

Právny zástupca odporcu na pojednávaní dňa 3. 6. 2015 trval tom, aby súd návrh zamietol, pretože rozhodcovský rozsudok prestal účastníkov konania zaväzovať v zmysle novely Exekučného poriadku. Navrhovateľka na základe uvedeného žiadala súd pojednávanie odročiť za účelom prejednávania veci s právnou zástupkyňou.

Na pojednávanie dňa 8. 3. 2016 sa nedostavili účastníci konania, a to právna zástupkyňa navrhovateľky, odporca a jeho právny zástupca, ktorým bolo predvolanie na pojednávanie riadne a včas doručené. Právny zástupca odporcu zobral termín pojednávania na vedomie, svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnil e-mailom dňa 4. 3. 2016 a súhlasil, aby súd konal v jeho neprítomnosti. Právna zástupkyňa navrhovateľky svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnila podaním, doručeným súdu dňa 4. 3. 2016, z dôvodu hospodárnosti konania a rovnako súhlasila, aby súd konal a rozhodol bez jej prítomnosti. Súd preto prejednal vec v neprítomnosti účastníkov konania podľa § 101 ods. 2 O.s.p.. Navrhovateľka na pojednávaní trvala na podanom návrhu. Ďalej uviedla, že poistnú zmluvu uzatvorila ohľadom životného poistenia so sprostredkovateľkou, ktorá ju osobitne neupozornila, ani nevysvetlila, čo obsahujú VPP, ani to, že spory sa budú riešiť pred rozhodcovským súdom. Navrhovateľka nemala možnosť výberu, či sa spory budú riešiť v rámci rozhodcovského konania alebo nie. Čo je obsahom VPP, navrhovateľka nevedela uviesť. V roku 2010 zrušila zmluvu, na čo jej bola odporcom vyplatená suma 171,- eur. Následne jej bol dňa 31. 1. 2013 zaslaný rozsudok rozhodcovského súdu spolu s návrhom na začatie konania a upovedomením o začatí konania bez toho, aby bola v konaní vypočutá. Suma, na zaplatenie ktorej navrhovateľku zaväzuje rozhodcovský rozsudok, pozostáva z nezaplatenej pohľadávky. Navrhovateľka však mala voči odporcovi všetko uhradené, o čom svedčí vyplatený preplatok vo výške 171,85 eur.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom predložených listinných dôkazov, ktoré tvoria obsah spisu, na základe čoho ustálil tento skutkový stav:

Dňa 26. 7. 2007 navrhovateľka s odporcom uzatvorila poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX. Navrhovateľka zmluvu podpísala na odporcom vopred pripravenom tlačive. Okrem textu zmluvy podpísala aj VPP v dvoch kolónkach vyhradených pre podpis poistníka.

Dňa 22. 12. 2010 bola odporcovi doručená žiadosť navrhovateľky o zrušenie poisťnej zmluvy. Listom zo dňa 5. 1. 2011 odporca navrhovateľke oznámil, že poisťná zmluva v zmysle § 800 Občianskeho zákonníka zanikne počnúc dňom 22. 2. 2011. V oznámení o zániku poistenia bol ako konečný stav finančného plnenia poisťnej zmluvy uvedený preplatok v sume 171,85 eur.

Odporca dňa 4. 1. 2012 doručil Arbitrážnemu súdu v Košiciach návrh na začatie konania o zaplatenie 179,18 eur. Arbitrážny súd Košice vydal dňa 19. 1. 2012 rozhodcovský rozsudok sp. zn. 2C/546/2012, ktorým zaviazal navrhovateľku na úhradu sumy 179,18 eur a

trov rozhodcovského konania vo výške 276,- eur. Rozhodcovský rozsudok bol navrhovateľke doručený dňa 31. 1. 2013.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona NR SR č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“) v znení účinnom do 31. 12. 2014, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. 12. 2014, účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. 12. 2014, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonať rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak

a) účastník rozhodcovského konania preukáže, že

1. nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky,

2. nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu, o rozhodcovskom konaní alebo že mu nebolo umožnené sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní,

3. rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky, alebo že rozsudok prekračuje dosah dohovoru o rozhodcovi alebo dosah rozhodcovskej doložky; ak ale môžu byť časti rozhodcovského rozsudku vo veciach podrobených rozhodcovskému konaniu oddelené od častí rozsudku pojednávajúcich o veciach, ktoré nie sú mu podrobené, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti,

4. rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehala spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej alebo

b) súd zistí, že sú dôvody, pre ktoré by boli odopreté uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu účastníka podľa § 50 ods. 2 tohto zákona.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, súd v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vždy preskúma, či sú dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. b).

Podľa § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok

zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 40 ods. 4 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, na dôvody zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa odseku 1 písm. a) súd neprihliadne, ak ich účastník nenamietal v konaní pred rozhodcovským súdom v lehote na to ustanovenej, inak bez zbytočného odkladu.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 54b ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. 1. 2015, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase podpísania poisťnej zmluvy (ďalej len „OZ“), spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20160101?ucinnost=26.07.2007>>, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 ods. 2 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 OZ, ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

Podľa § 53 ods. 4 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže

vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 OZ, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 879j OZ v znení účinnom od 1. 1. 2008, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 OZ v znení účinnom od 1. 1. 2008, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa XV. časti bodu 1 VPP, poisťovňa a poistník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchylnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom.

Podľa XV. časti bodu 2 VPP, pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poisťník podpisom týchto všeobecných poisťných podmienok. Rozhodca musí byť plnoletý, spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, musí mať skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a musí byť bezúhonný. Poisťovňa vydá štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok, ktorý zverejní na svojej internetovej stránke. Ak stály rozhodcovský súd zriadi osobitná právnická osoba, jeho štatút i rokovací poriadok vydá táto právnická osoba a zverejní ho postupom podľa § 12 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. uverejnením v Obchodnom vestníku.

Podľa § 243d ods. 1 zákona NR SR č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „EP“), exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Podľa § 36 ods. 2 prvej vety EP v znení účinnom do 31. 12. 2014, exekučné konanie sa začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie.

Podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (v čase uzavretia Zmluvy čl. 153 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva), Únia v snahe podporiť záujmy

spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Podľa čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 2. písm. a) smernice, na účely tejto smernice: nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl. 3 ods. 1 smernice, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

Podľa čl. 3 ods. 3 smernice, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré môžu byť považované za nekalé.

Podľa prílohy smernice 93/13/EHS ods.1 písm. q/, neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane.

Použitie citovaných ustanovení smernice ako normatívneho aktu práva EÚ sa opiera o nepriamy účinok na právne poriadky členských štátov za účelom ich konformného výkladu. Nejde teda o priame dosiahnutie výsledku riadnym implementovaním smernice, ale o nepriame dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou, pričom voľba foriem a metód je ponechávaná vnútroštátnym orgánom jednotlivých členských štátov.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-240/98 zo dňa 27.6.2000 Océano Grupo Editorial SA proti Roció Murciano Quintero, cieľ Článku 6 Smernice (93/13/ES), ktorý od členských štátov vyžaduje stanoviť, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa zaväzujúce, by sa nedosiahol, keby bol spotrebiteľ sám povinný vystúpiť proti nekalej povahe takých podmienok.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-168/05 zo dňa 26.10.2006 Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL bod 38, povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú smernica (93/13/ES) zaisťuje spotrebiteľom, okrem toho odôvodňujú to, že vnútroštátny súd má posudzovať ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 04.06.2009 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi bod 43, vnútroštátnemu súdu prislúcha posúdiť, či možno zmluvnú podmienku kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice (93/13/ES) ako nekalú. Podľa bodu 32 tohto rozhodnutia, je teda úlohou súdu, ktorý vo veci rozhoduje, zabezpečiť potrebný účinok ochrany, ktorú sledujú ustanovenia smernice. Úloha, ktorú v konkrétnej oblasti vnútroštátnemu súdu udeľuje právo Spoločenstva, preto nie je vymedzená len možnosťou vysloviť sa k prípadnej nekalej povahe zmluvnej podmienky, ale zahŕňa taktiež povinnosť preskúmať ex offo túto otázku hneď potom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, vrátane, ak nastolil otázku o svojej vlastnej miestnej príslušnosti.

Podľa rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-40/08 zo dňa 6.10.2009 Asturcom Telecommunications SL c/a Cristine Rodriguez Nogueiro smernica číslo 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Právne posúdenie veci:

V prvom rade sa súd zaoberal návrhom právneho zástupcu odporcu prednesenom na pojednávaní dňa 3. 6. 2015. Odporca žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu zmeny právnej úpravy, v dôsledku ktorej predmetný rozhodcovský rozsudok, o zrušenie ktorého súd koná, prestal účastníkov rozhodcovského, ako aj tohto súdneho, konania zaväzovať. Konkrétne ide o znenie vyššie citovaného ustanovenia § 243d ods. 1 EP. Podľa tohto ustanovenia, exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu (zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní - pozn. súdu) vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie, t. j. rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Keďže odporca doposiaľ nepodal návrh na vykonanie rozhodcovského rozsudku, ktorého zrušenia sa navrhovateľka v tomto konaní domáha, tento už účastníkov nezaväzuje, teda dosiahol sa cieľ, ktorý svojou žalobou navrhovateľka chcela dosiahnuť.

Je pravdou, že prechodné ustanovenia EP k úprave účinnej od 1. 1. 2015 zaviedli lehotu, do ktorej je potrebné navrhnuť výkon rozhodcovského rozsudku vydaného v spotrebiteľskej veci, inak tento rozsudok účastníkov nezaväzuje, čiže je nevykonateľný. Z tohto pohľadu sa teda javí, že o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je potrebné rozhodovať, resp. že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku je v tomto čase už nedôvodná.

Čisto teoreticky sa dá s návrhom odporcu na zamietnutie žaloby z dôvodu zmeny právnej úpravy súhlasiť, avšak súdu sa javí vecne a procesne správnejší postup prejednania

návrhu. Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania súd pristúpil k jeho zrušeniu z nasledovných dôvodov:

Ustanovenie § 243d ods. 1 EP malo za cieľ, aby rozhodcovské rozsudky, ktoré neboli „dané na výkon“, nezaťažovali exekučné súdy a prestali účastníkov konania zaväzovať. Teda účinkom zákonného ustanovenia je prelomenie materiálnej právoplatnosti, ale nie zrušenie rozhodcovského rozsudku. Prelomenie materiálnej (nie formálnej) právoplatnosti rozhodcovského rozsudku má za následok, že je možné vo veci konať a rozhodnúť. Týmto ustanovením sa rozhodcovský rozsudok ex lege nezrušuje a zákon výslovne neustanovuje, že napadnúť možno len právoplatný rozsudok - v prípade zákona č. 355/2014 Z. z. možno napadnúť dokonca rozsudok neprávoplatný.

Ďalej súd poukazuje na skutočnosť, že exekučné konanie je začaté dňom doručenia návrhu na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi (§ 36 ods. 2 EP). Súdu je z jeho úradnej činnosti známe, že v niektorých prípadoch je žiadosť o udelenie poverenia zaslaná súdu aj po uplynutí niekoľkých mesiacov od doručenia návrhu súdnemu exekútorovi. Aj keď lehota na podanie návrhov na vykonanie exekúcie bola stanovená do 31. 3. 2015, nie všetky žiadosti súdnych exekútorov o udelenie poverenia už musia byť aj doručené súdu (aj vzhľadom na množstvo takto podaných návrhov na podklade rozhodcovských rozsudkov, ktorých výkon ešte nebol navrhnutý). Odporca síce vyhlásil, že žiaden návrh na výkon exekúcie voči navrhovateľke na základe rozhodcovského rozsudku nepodal, ale ak by súd žalobu zamietol a toto vyhlásenie by sa ukázalo nepravdivým, navrhovateľka by sa dostala do situácie, kedy by už nemohla podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Samozrejme by sa navrhovateľka ako povinná v exekučnom konaní mohla brániť námietkami, resp. inými prostriedkami upravenými v EP, čo by však znamenalo znova nastolenie „sporu“, ktorý sa rieši už v tomto konaní.

Dôvodom je preto aj právna istota účastníkov konania. Vyriešenie sporu zrušením rozhodcovských rozsudkov z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nie je konečným rozhodnutím, keďže súd musí zo zákona pokračovať v konaní v rozsahu žalôb podaných na rozhodcovský súd, v ktorých bude rozhodnuté, či odporca má voči navrhovateľke pohľadávky alebo nie.

Ďalším dôvodom, pre ktorý sa súd nepriklonil k návrhu právneho zástupcu odporcu, je posilnenie postavenia spotrebiteľov a zamedzení obchodných praktík odporcu, ako napríklad v tomto prípade. Ochrana spotrebiteľa je jedným z nosných záujmov Európskej únie, ktorá sa premieta tak do právnej úpravy Európskej únie a právnej úpravy v Slovenskej republike, ako aj do judikatúry Európskeho súdneho dvora a judikatúry slovenských súdov. Judikatúra ESD, ako aj slovenských súdov, považuje normy na ochranu spotrebiteľa za normy na úrovni verejného poriadku, na ktorých dodržiavanie je potrebné bezvýhradne trvať. Súdu je z úradnej činnosti známe, že odporca si v nejednom prípade uplatnil svoje nároky v rozhodcovskom konaní na základe rozhodcovskej doložky, ktorú súdy už v mnohých konaniach vyhlásili za neprijateľnú zmluvnú podmienku a ktorá je v dôsledku toho neplatná.

Súd po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh navrhovateľky je dôvodný.

Následne sa súd zaoberal otázkou aplikácie ustanovení príslušných právnych predpisov. V zmysle citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka je odporca, ako veriteľ, osobou, ktorá pri uzatváraní poisťnej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti tak, ako to vyplýva z výpisu z obchodného registra a z rozhodovacej činnosti súdu (t.

j. odporca vystupuje v pozícii dodávateľa) a navrhovateľka, ako dlžník, je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení poisťnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (t. j. navrhovateľka vystupuje v pozícii spotrebiteľa). Uzatvorená poisťná zmluva zároveň spadá pod výpočet spotrebiteľských zmlúv svojím charakterom odplatnosti a tým, že je upravená v ôsmej časti OZ a zároveň, že jej zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ (odporca) a na strane druhej spotrebiteľ (navrhovateľka), ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah odporcom ako dodávateľom vopred pripraveného návrhu na jej uzavretie. Uvedená poisťná zmluva teda musí spĺňať zákonom stanovený rámec podmienok tak, ako sú tieto vymedzené v ustanovení § 52 a nasl. OZ.

Súd ďalej podrobil kontrole, či účastníkmi konania predložený rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd oprávnený prejednať vzniknutý spor. Pri riešení tejto otázky nie je súd viazaný záverom vyplývajúcim z odôvodnenia rozhodcovského súdu. V tomto prípade rozhodcovský súd, ako to vyplýva z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku, svoju právomoc rozhodovať vo veci odvodil z rozhodcovskej doložky osobitne upravenej v časti XV. VPP.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 OZ je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Poisťná zmluva uzatvorená s navrhovateľkou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou poisťnej zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností

aj VPP, ktoré navrhovateľka ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre neurčitý počet spotrebiteľov.

Hlavným cieľom rozhodcovskej zmluvy je zmluvné prenesenie a zároveň obmedzenie právomoci občianskoprávneho súdu na nesúdny orgán - rozhodcu ako na súkromnú osobu, ktorý koná a rozhoduje v súlade s pravidlami rozhodcovského konania. Ide o dohodu medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva môže mať formu samostatne dojednanej zmluvy alebo formu doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva sa musí obligatórne uzavrieť v písomnej forme, v opačnom prípade je neplatná. Častokrát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami uvedenými v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky singulárny, pretože v sporových situáciách arbitér rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Ak v zmluvnom vzťahu nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky, v súlade s právnym poriadkom, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nebol oprávnený o spore rozhodnúť. Súd zastáva názor, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom dojednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplánovať, sú plne namieste.

Podľa § 53 ods. 1 prvej vety OZ uvedená generálna klauzula má povahu kogentnej právnej normy. Tá dodávateľom výslovne zakazuje použiť v spotrebiteľských zmluvách také dojednania, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa. Občiansky zákonník tak dodávateľom bráni zneužívať svoje postavenie pri uzavieraní spotrebiteľských zmlúv a s nimi súvisiacich i rozhodcovských zmlúv, a to

najmä pri ich tvorbe formou zmluvných formulárov, ktoré predkladajú potenciálnym spotrebiteľom ako oferty na ich uzavretie. V § 53 ods. 3 OZ je obsiahnutý exemplifikatívny výpočet možných neprijateľných podmienok zakomponovaných do spotrebiteľských zmlúv. Výpočet je zo strany zákonodarcu dopĺňaný a precizovaný. S účinnosťou od 1. 1. 2008 je medzi neprijateľnými podmienkami výslovne uvedená i tá, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky spory s dodávateľom riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní. S účinnosťou od 1. 1. 2008 zákonodarcu zaviedol i pojem individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, ktoré, ak sú individuálnym dojednaním opatrené, prestávajú byť nositeľom neprijateľnosti a v konečnom dôsledku sú platné. Občiansky zákonník s neprijateľnými podmienkami spája sankciu absolútnej neplatnosti, pričom ide o neplatnosť pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musí súd prihliadať ex offio. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom na Slovensku minimálny štandard ochrany, aký stanovuje Smernica Rady č. 93/13/EHS. Smernica odporúčajúcim spôsobom vypočítava aj niektoré neprijateľné zmluvné podmienky, pričom neopomína ani inštitút rozhodcovskej zmluvy. Je nutné ju vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, rozhodujúci o nútenom výkone práva priznaného rozhodcovským rozsudkom, vydaným aj za neúčasti spotrebiteľa, musí, pokiaľ má k dispozícii potrebné informácie o právnom a skutkovom stave, i bez návrhu posúdiť neprimeranosť rozhodcovskej zmluvy, na základe ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc vo veci rozhodnúť. Ak dospeje k názoru, že sa jedná o zmluvu neprijateľnú, prislúcha mu podľa vnútroštátneho práva vyvodiť všetky dôsledky. Z uvedeného je zjavné, že ochrana spotrebiteľa je kladená nad nečestné zmluvné podmienky na úroveň pravidiel, na ktorých musí štát bezvýhradne trvať.

Hlavnou námietkou odporcu v priebehu konania bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, preto je platná s poukazom na znenie ustanovenia § 53 ods. 1 OZ, ktoré upravuje, že nejde o neprijateľnú podmienku, ak je individuálne dojednaná.

Súd poukazuje na znenie ustanovenia § 53 ods. 2 OZ, v znení účinnom od 1. 1. 2008, podľa ktorého za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Po zohľadnení tohto ustanovenia súd dospel k záveru, že rozhodcovskú doložku nie je možné považovať za individuálne dojednanú. Je totiž zrejmé z celého znenia VPP, že aj keď na ich konci je osobitný odsek, ktorý odkazuje na akceptovanie rozhodcovskej doložky upravenej v časti XV. VPP, túto doložku nemohla navrhovateľka žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Za právne bezvýznamné je potrebné označiť tvrdenie odporcu o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v osobitných zmluvných dojednaniach. V týchto osobitných zmluvných dojednaniach si účastníci len opätovne dohodli povinnosť v prípade akéhokoľvek sporu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu už raz dohodnutému vo VPP.

Osobitné zmluvné dojednania, podobne ako celé VPP, sú písané malým, husto písaným textom, ktoré sťažujú ich čítanie. Odporca sa bránil, že navrhovateľka si mohla vybrať, či osobitné dojednania podpíše alebo nie. Na konci VPP je malý rámček na podpis pre klienta, hneď za tým sú osobitné dojednania k poisťnej zmluve a následne sú uvedené dva väčšie rámčeky, jeden na podpis pre klienta a jeden pre zamestnanca poisťovne, resp.

sprostredkovateľa poistenia. Uvedené usporiadanie rámčekov na podpis navodzuje dojem, že ten hlavný či dôležitejší podpis na konci VPP je až ten za osobitnými dojednaniami, keďže až za týmto nasledujú rámčeky pre podpisy oboch zmluvných strán. Aj toto nasvedčuje (podobne ako mnoho žalôb podaných aj na tunajšom súde s rovnakým skutkovým podkladom), že tvrdenia navrhovateľky o tom, že podľa pokynov sprostredkovateľa poisťnej zmluvy treba VPP podpísať dvakrát, pričom klient nie je skutočne oboznámený, čo vlastne podpisuje, sú pravdivé.

Z osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby v prípade ich nepodpísania navrhovateľkou mala stratiť platnosť tiež časť XV. VPP týkajúca sa rozhodcovského konania. Preto bez ohľadu na to, či by navrhovateľka osobitné zmluvné dojednania podpísala alebo nie, bolo jej povinnosťou vyplývajúcou z VPP podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Takúto duplicitu úpravy riešenia sporov vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach nemožno označiť inak ako za zavádzajúcu a mätúcu.

Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve žiadnym spôsobom nemožno vyvodiť záver, že z neho vyplýva, že by navrhovateľka bola poučená o rozhodcovskej doložke a jej prípadných následkoch, ako to tvrdil odporca. Tento záznam sa týka výslovne potrieb klienta v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy a jediná zmienka o rozhodcovskom konaní je len v tom zmysle, že v prípade sporov je možné využiť rozhodcovské konanie na riešenie sporov (kým podľa VPP už nejde o možnosť, ale de facto o povinnosť).

Rozhodcovská zmluva resp. doložka uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právo akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú.

Odporca sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech navrhovateľky. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejší princíp, ktorým je princíp jeho ochrany. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života, a teda aj zo zdravého rozumu, požiadavka na podrobné znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa odporuje vyššie uvedenému princípu jeho ochrany. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu preto nemôže byť na ujmu.

Odporca ničím právne významným nepreukázal, aby navrhovateľke poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

Z ďalších listinných dôkazov predložených samotným odporcom, a to zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta, VPP a osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby zo strany sprostredkovateľa poistenia bolo poskytnuté riadne vysvetlenie dôsledkov uzatvorenia rozhodcovskej doložky. Naopak, vykonané dokazovanie odôvodňuje záver, podľa ktorého, navrhovateľke neboli poskytnuté žiadne informácie o dôsledkoch výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky.

Keďže cieľom a účelom právnych noriem týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa je poskytnúť spotrebiteľom minimálne takú úroveň ochrany, aká je stanovená smernicou 93/13/EHS, tak aj vnútroštátny súd je povinný vykladať predmetné ustanovenia smernice a vnútroštátneho práva tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený predmetnou smernicou. Svoj názor o neprimeranej povahe predmetnej rozhodcovskej doložky súd opiera aj o stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo dňa 4. 6. 2009 Pannon GSM Zrt. Proti Erzsébet Sustikné Gyórfi bod 40, v ktorom Súdny dvor konštatuje,

že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a dodávateľom v zmysle smernice (93/13/ES), ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, splňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. V rozhodovanej veci teda už len skutočnosť, že podmienka rozhodcovskej zmluvy, ktorá bola odporcom vopred stanovená a predpripravená a nebola individuálne dohodnutá, je nekalá. Ak sa teda v zmysle rozhodcovskej zmluvy vyžaduje od navrhovateľky ako spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešila výlučne v rozhodcovskom konaní vopred paušálne stanovených rozhodcov, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh odporcu ako dodávateľa mohol účastníkov konania zaväzovať. V danej veci bolo rozhodovanie sporu pred všeobecným súdom v rozhodcovskej doložke priamo vylúčené, keď sa zmluvné strany dohodli, že namiesto súdneho konania sa podrobia konaniu rozhodcovskému. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje voľbu navrhovateľky dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom.

Súd má za to, že rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si navrhovateľka osobitne nevyjedнала, nakoľko táto spĺvala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť VPP, a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

Občiansky zákonník od 1. 1. 2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ustanovení § 53 spája sankciu neplatnosti. V zmysle tohto ustanovenia nie je možné akceptovať rozhodcovskú doložku, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Toto ustanovenie nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa nezvratne sa podrobiť arbitráži.

Rozhodcovskú doložku upravená v znení, ako je uvedené vyššie (čl. XV.VPP), súd považuje za neprijateľnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to z nasledovných dôvodov:

Rozhodcovská doložka je upravená vo VPP, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť. Táto je vopred naformulovaná dodávateľom a neumožňuje spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie o prípadnom spore na všeobecnom súde. Ak by spotrebiteľ aj chcel riešiť spor na rozhodcovskom súde, z uvedenej rozhodcovskej doložky nie je možné zistiť, ktorému súdu by mal žalobu adresovať, keďže rozhodcovský súd v zmysle časti XV. bodu 2 bude podľa potreby vytvorený od prípadu k prípadu tromi fyzickými osobami poverenými poisťovňou, teda odporcom, pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. pokiaľ sama poisťovňa nezriadi stály rozhodcovský súd. Poisťovňa pritom má vydať štatút rozhodcovského súdu. Takýto spôsob zloženia, resp. určenia rozhodcovského súdu, je podľa názoru súdu ukážkovým príkladom neprijateľnej podmienky, keďže by malo ísť o súd vytvorený odporcom ako dodávateľom, resp. osobou poverenou odporcom, teda vyvstávala by tu veľká pochybnosť o objektívnosti takéhoto súdu. Z takto formulovanej rozhodcovskej doložky nakoniec ani nemôže súd vyvodiť iný záver ako ten, že ide o rozhodcovskú doložku šitú priamo na mieru odporcovi s cieľom na jednej strane zabezpečiť si v prípade potreby rozhodnutie súdu, ktorý mu bude priznávať požadované nároky a na druhej strane dosiahnuť stav, keď si spotrebiteľ nebude uplatňovať prípadné svoje nároky, pretože podľa rozhodcovskej doložky si ich môže uplatňovať iba v rozhodcovskom konaní, ale podľa rozhodcovskej doložky nevie ani nemôže vedieť, na akom rozhodcovskom súde si ich má uplatniť.

Na neprijateľnosti uvedenej rozhodcovskej doložky podľa názoru súdu nič nemení to, že v konečnom dôsledku si odporca uplatnil svoje nároky na rozhodcovskom súde, ktorý už je zriadený, teda nezriaďoval ho sám, resp. nepoveril niekoho na jeho zriadenie, pretože už skutočnosť, že podmienka je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa postačuje na to, aby bola neprijateľná. V opačnom prípade by bolo ťažké, ak nie priam nemožné, dosiahnuť cieľ sledovaný aj smernicou 93/13/EHS, teda zabezpečiť, aby spotrebiteľia neboli viazaní neprijateľnými podmienkami, keďže by bolo ich možné obísť podobne, ako to v tomto prípade urobil odporca a obranou takisto ním použitou, že rozhodcovský súd, ktorý nakoniec reálne konal, je nezávislý od odporcu.

Neprijateľnosti rozhodcovskej doložky a názoru, že jej cieľom je hlavne dosiahnutie rozhodnutia, ktoré by mohlo byť exekučným titulom, bez toho, aby sa vecou zaoberal všeobecný súd, nasvedčuje aj rokovací poriadok rozhodcovského súdu a sadzobník poplatkov. Aj keď uvedený postup nie je právne významný pre posúdenie rozhodcovskej doložky (túto súd považuje za neprijateľnú z vyššie uvedených dôvodov), súd len na dokreslenie uvádza.

Žaloba a rozsudok sa síce doručujú do vlastných rúk protistrane (§ 5 bod 3 rokovacieho poriadku), ale tieto je možné považovať za doručené aj keď si protistrana zásielku nevyzdvihne v odbernej lehote, pričom v zmysle § 24 bod 2 rokovacieho poriadku v skrátených konaniach (teda bez ústneho prejednaní žaloby) sa rozhoduje v sporoch, ak predmetom je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66 500,- eur, pričom aj takýto rozsudok spolu so žalobou je možné doručiť tzv. náhradných doručením, teda o tomto sa ani účastník nemusí dozvedieť. Pri spotrebiteľských nárokoch je možné žiadať ústne prejednanie sporu, ak predmet konania presahuje 300,- eur, ale takáto žiadosť je spoplatňovaná (§ 29b rokovacieho poriadku). Od tohto poplatku (36,- eur v zmysle sadzobníka poplatkov - príloha č. 2 rokovacieho poriadku bod 1) spotrebiteľ nie je oslobodený, podobne ako od poplatku za preskúmanie námietky nedostatku právomoci (§ 29b bod 2 rok. poriadku), ktorý predstavuje 360,- eur (príloha č. 2 bod 4 sadzobníka poplatkov). Za návrh na oslobodenie od poplatkov je pritom žiadateľ povinný uhradiť poplatok vo výške 36,- eur (príloha č. 2 bod 3 sadzobníka poplatkov). Z poučenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že za podaný odpor je potrebné uhradiť poplatok vo výške 72,- eur, ktorého zaplatenie je podmienkou na jeho prihladenie. Odpor je pritom potrebné podať v lehote 5 dní. Trovy priznané rozhodcovským súdom

dosahujú spolu sumu 276,- eur a na porovnanie rozhodcovský súd zaviazal navrhovateľku na zaplatenie peňažnej sumy 179,18 eur.

Spotrebiteľ je v konaniach, v ktorých uplatňuje alebo bráni svoje práva vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy, oslobodený od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, teda v súdnom konaní neplatí žiadne poplatky. Ak sa v súdnom konaní vydá rozhodnutie v skrátenej konaní (čiže platobný rozkaz), nie je možné ho doručiť tzv. fikciou doručenia, teda považovať žalobu a platobný rozkaz za doručený, aj keď si ho protistrana neprevzala v odbernej lehote. Odpor proti platobnému rozkazu je možné podať v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu (ide o ochranu druhej strany v konaní, ktorá dostane už rozhodnutie, ktoré môže byť vo veci konečné bez toho, aby vedela, že voči nej prebieha nejaké konanie). V prípade nedoručenia platobného rozkazu sa tento ruší bez toho, aby odporca musel urobiť nejaký procesný úkon. V prípade, ak by predmetom konania pred všeobecným súdom bola suma uplatnená v rozhodcovskom konaní, náhrada trov úspešnému účastníkovi by činila necelých 70,- eur (súdny poplatok vo výške 16,50 eur a trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci vo výške 51,78 eur bez DPH). Takýto postup rozhodcovského súdu a podmienky uplatnenie určitých úkonov takisto značne sťažuje postavenie spotrebiteľa, ak by rozhodcovskú doložku súd považoval za prijateľnú (čo už vzhľadom na vyššie uvedené nepovažuje). Aj tento postup zvoleného rozhodcovského súdu nasvedčuje tomu, čo bolo skutočným cieľom dojednávania rozhodcovskej doložky. Aj rozhodcovské konanie, ktoré by bolo založené skutočnou dohodou zmluvných strán o rozhodcovskej doložke musí, v prípade spotrebiteľských zmlúv a sporov z nich vyplývajúcich, dosahovať štandardy minimálne na úrovni, aké sú zaručené podľa Občianskeho súdneho poriadku a súvisiacich predpisov (napr. oslobodenie od súdnych poplatkov a pod.)

Ustanovenie § 53 OZ nie je zaradené medzi prípady tzv. relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ), ide o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú súd prihliada z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená platná rozhodcovská zmluva. Bez takejto platnej zmluvy rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

K odkazom právneho zástupcu odporcu na rozhodnutia NS SR sp. zn. 3MCdo/14/2011 súd len poznamenáva, že sa netýka navrhovateľky, pričom v uvedenom rozhodnutí bola iná situácia, t. j. rozhodcovskú doložku mal možnosť spotrebiteľ v lehote 30 dní od podpisu zmluvy vylúčiť a rozhodnutia nižších súdov boli zrušené, teda nie je zrejme, ako bolo nakoniec rozhodnuté. Súdu je pritom z úradnej

činnosti tak svojej, ako aj iných súdov, známe, že vo väčšine prípadov súdy v exekučných konaniach, kde ako oprávnený vystupuje odporca a žiada vymáhať dlžnú sumu na základe rozhodcovského rozsudku vydaného na základe rozhodcovskej doložky obsahovo totožnej s tou, ktorú súd posudzoval v tomto prípade, poskytujú ochranu povinným, ktorí v pôvodnom konaní boli v pozícii spotrebiteľa, a to z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky. Mnohé z týchto rozhodnutí boli potvrdené aj dovolacím súdom (NS SR).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti súd žalobe vyhovel a rozhodcovský rozsudok pre neplatne uzavretú rozhodcovskú doložku zrušil.

Záverom sa súd dotkne aj námietky odporcu týkajúcej sa aktívnej procesnej legitímácie navrhovateľky, ktorú v konaní zastupuje občianske združenie s predmetom činnosti ochrana spotrebiteľov a povinnosti súdu zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, kde obe námietky súvisia s odporcom tvrdeným „nespotrebiteľským“ charakterom sporu. Ako už bolo uvedené vyššie, súd vzťah účastníkov konania posúdil ako spotrebiteľský, čo má za následok možnosť navrhovateľky dať sa procesne zastúpiť združením na ochranu spotrebiteľov (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa) a jej oslobodenie od platenia súdneho poplatku vyplýva priamo zo zákona (§ 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľke, ako úspešnej účastníčke konania, priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia, ktoré je odporca povinný uhradiť na účet jej právnej zástupkyne. Trovy právneho zastúpenia vyčíslila právna zástupkyňa navrhovateľky jednak v návrhu na začatie konania, v podaní doručenom súdu dňa 30. 4. 2013 a dňa 4. 3. 2016. V poslednom podaní právna zástupkyňa navrhovateľky vyčíslila trovy právneho zastúpenia spolu vo výške 220,38 eur, avšak nešpecifikovala, z akých úkonov uvedená suma pozostáva. Súd preto pri priznávaní trov právneho zastúpenia vychádzal z ich špecifikácie v návrhu na začatie konania a v podaní doručenom súdu dňa 30. 4. 2013.

Trovy právneho zastúpenia pozostávajú z odmeny v sume 58,69 eur (§ 11 ods. 1 písm. b) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „cit. vyhl.“)) za tieto úkony právnej služby 1./ za úkon prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 1. 2. 2013 - § 14 ods. 1 písm. a) cit. vyhl. v znení účinnom do 30. 6. 2013, 2./ za úkon písomné podanie na súd vo veci samej zo dňa 1. 2. 2013 - § 14 ods. 1 písm. b) cit. vyhl. v znení účinnom do 30. 6. 2013 a 3./ za úkon písomné podanie na súd vo veci samej zo dňa 24. 4. 2013 - § 14 ods. 1 písm. b) cit. vyhl. v znení účinnom do 30. 6. 2013 (spolu za úkony právnej služby 176,07 eur). Ďalej súd priznal v rámci trov právneho zastúpenia náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné podľa § 16 ods. 3 cit. vyhl. v sume 3 x 7,81 eur (spolu režijný paušál 23,43 eur). Súd teda zaviazal odporcu nahradiť navrhovateľke trovy konania spolu vo výške 199,50 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na tunajšom súde do 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Podľa ust. § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ust. § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p. ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.